

Kopie wstac

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/130/44/91

OPINIA SPOŁECZNA O PRZEMIANACH W EUROPIE ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

Komunikat z badań

Warszawa, kwiecień 1991 r.

W opracowaniu przedstawiono wyniki badania z cyklu "Świat wokół nas" (4)¹, poświęconego problematyce międzynarodowej, dotyczące oceny charakteru przemian i sytuacji w krajach byłego bloku wschodniego.

Zdaniem przeważającej większości badanych (67%) przemiany w krajach postkomunistycznych zaszły już tak daleko, że nic nie jest w stanie ich powstrzymać. Przeciwny pogląd wyrażał co czwarty ankietowany, twierdząc, iż przywrócenie starych systemów rządzenia wciąż jeszcze jest możliwe. Nieco ponad 6% respondentów nie wyraziło swojej opinii w tej kwestii.

		CBOS
<i>Czy, sądząc po tym, co dzieje się w byłych europejskich krajach socjalistycznych, uważa Pan(i), że:</i>		
<i>możliwy jest jeszcze powrót starych systemów komunistycznych</i>		24%
<i>czy też zmiany zaszły tak daleko, że nic nie jest w stanie powstrzymać dokonujących się zmian</i>		67%
<i>Inna odpowiedź</i>		3%
<i>Trudno powiedzieć</i>		6%

Porównując sytuację w Bułgarii, Czechosłowacji, Polsce, Rumunii, na Węgrzech i w ZSRR - w wymiarze gospodarczym, politycznym i społecznym - niemal równoliczne grupy ankietowanych (po około 30%) wskazały na Polskę, Czechosłowację lub Węgry jako na kraj, którego kondycja ekonomiczna jest najlepsza i w którym poziom życia jest najwyższy (rys. 1 a i c). Te państwa mają również, według badanych, największe szanse na napływ kapitału zachodniego, z tym że opinię, iż Zachód najchętniej będzie inwestował w Polsce i na Węgrzech wyrażał co trzeci zapytany, a uprzywilejowania Czechosłowacji pod tym względem spodziewa się prawie o połowę mniej osób (16%). Czwartą pozycję w hierarchii atrakcyjności dla zachodniego biznesu zajmuje ZSRR (6% wskazań; rys. 1 d.).

¹ Badanie przeprowadzono 2-5.02.1991 na ogólnopolskiej próbie dorosłej ludności (N=1500).

w procentach

	Bułgar- ia	Czecho- słowa- cja	Pol- ska	Ru- munia	Wę- gry	ZSRR	Trudno powie- dzieć
<i>Proszę powiedzieć, porównując sytuację w tych krajach, w którym (który) z nich:</i>							
<i>jest najlepsza sytuacja gospodarcza</i>	2	30	32	0	27	0	9
<i>jest najwięcej demokracji</i>	0	7	66	1	14	1	11
<i>jest najwyższy poziom życia</i>	1	29	29	0	28	0	12
<i>Zachód najchętniej będzie inwestował</i>	0	16	31	1	31	6	14
<i>najszybciej poradzi sobie z przejściem do gospodarki wolnorynkowej</i>	1	13	47	0	24	1	14
<i>istnieje realne niebezpieczeństwo powrotu do starego systemu władzy</i>	4	1	1	15	1	67	10

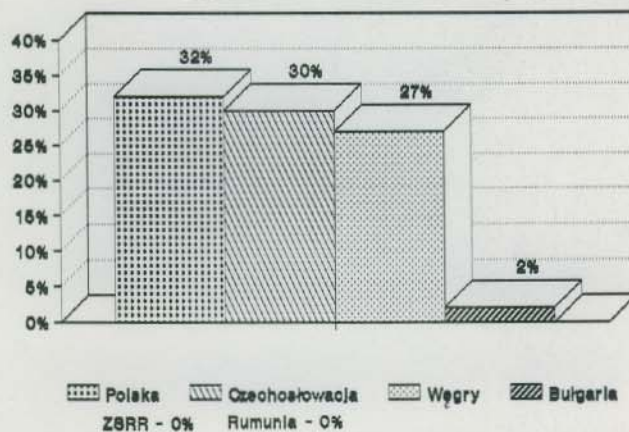
Polskę, Węgry i Czechosłowację najczęściej też wymieniano jako kraje, które najszybciej poradzą sobie z przejściem do gospodarki rynkowej. Tym razem jednak odsetki wskazań są bardziej zróżnicowane i wynoszą odpowiednio: 47, 24 i 13 (rys. 1 e).

Zdecydowana większość ankietowanych (66%) uznaje nasz kraj za najbardziej demokratyczny. Znacznie mniej osób uważa za taki Węgry (14%) czy Czechosłowację (7%). Bardzo nieliczni respondenci (poniżej 1%) przyznają pierwszeństwo w tym względzie któremuś z pozostałych państw (rys. 1 b).

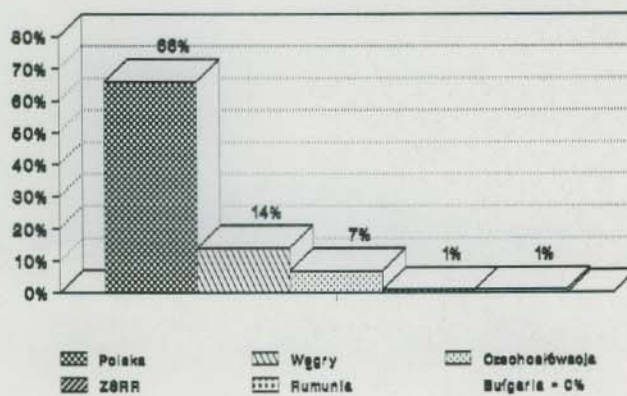
Zupełnemu odwróceniu uległa hierarchia, gdy poprosiliśmy badanych o oszacowanie, w których z byłych państw socjalistycznych istnieje realne niebezpieczeństwo powrotu do komu-

Rys. 1a-f. Ocena sytuacji w krajach postkomunistycznych w 1991 r.

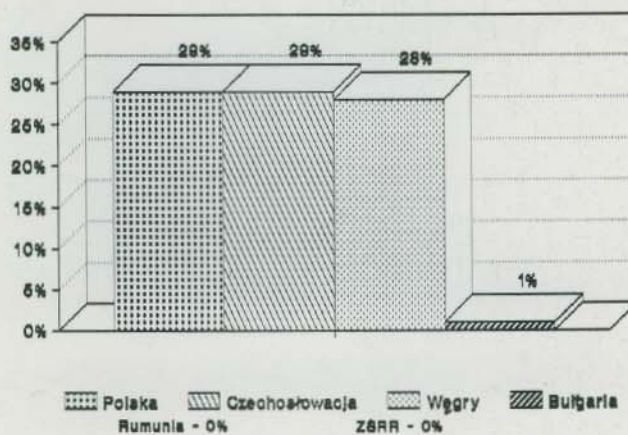
a) najlepsza sytuacja gospodarcza

b) najwyższy poziom demokracji

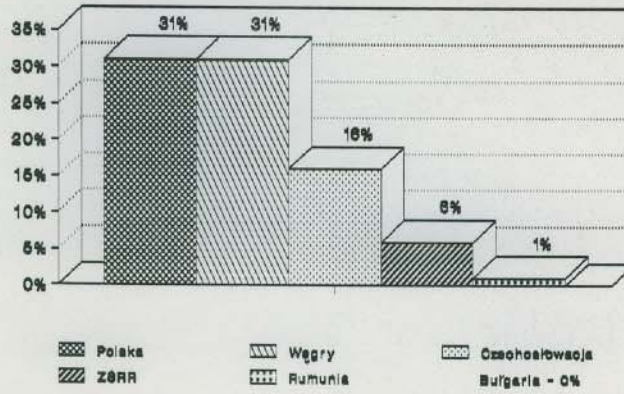

c) najwyższy poziom życia ludzi

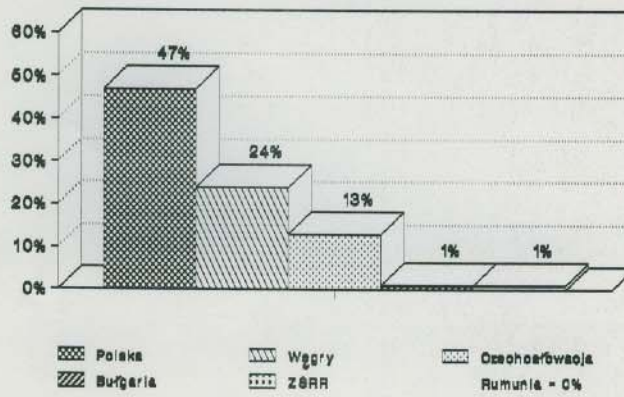

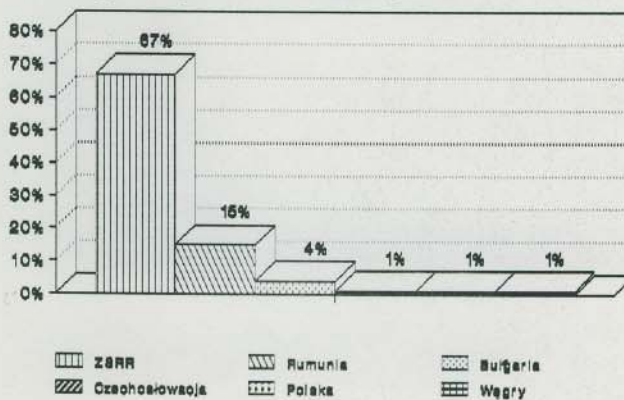
d) najwyższa atrakcyjność dla zachodnich inwestorów

e) największe szanse na szybkie przejście do gospodarki wolnorynkowej

f) największe niebezpieczeństwo powrotu starych systemów władzy

nistycznego systemu władzy? Zdaniem 67% respondentów taki rozwój wydarzeń jest najbardziej prawdopodobny w ZSRR. Znacznie mniej osób dostrzega możliwość powrotu komunizmu w Rumunii (15%) i w Bułgarii (4%). Obawa przed restauracją dawnego porządku w Polsce, na Węgrzech czy w Czechosłowacji niemal nie występuje (1% wskazań; rys. 1 f).

Zmiany w ocenach przemian w byłych krajach socjalistycznych

Część z omawianych w niniejszym opracowaniu pytań jest powtórzeniem tych, które zadaliśmy respondentom w lutym zeszłego roku². Główne zmiany, jakie zaszły od tego czasu, dotyczą postrzegania sytuacji Polski na tle innych państw byłego bloku wschodniego (rys. 2 a-f). Obecnie ankietowani oceniają ją znacznie bardziej optymistycznie. Szczególnie wzrósł odsetek osób wysoko sytuujących nasz kraj pod względem gospodarczym (o 30). Korzystne zmiany odnotowano także w odniesieniu do poziomu życia ludności (wzrost wskazań z 4 do 30%) i atrakcyjności dla zachodnich inwestorów (z 19 do 31%). Nie zmieniła się ocena stopnia zaawansowania przemian demokratyzacyjnych. Zarówno w roku ubiegłym, jak i obecnie 66% ankietowanych wskazywało na Polskę jako na przodownika w procesie demokratyzacji. Pozostałe państwa również zachowały swoje pozycje.

Porównując sposób odpowiadania na te same pytania w dwu różnych okresach zaawansowania przemian, warto też zwrócić uwagę na znaczny, bo kilkakrotny wzrost odsetka osób, które nie miały wyrobionych poglądów na poruszane w sondażach kwestie (w lutym '90 odsetek badanych odpowiadających *trudno powiedzieć* wynosił 2-4, a rok później wahał się od 9 do 14).

x
x x

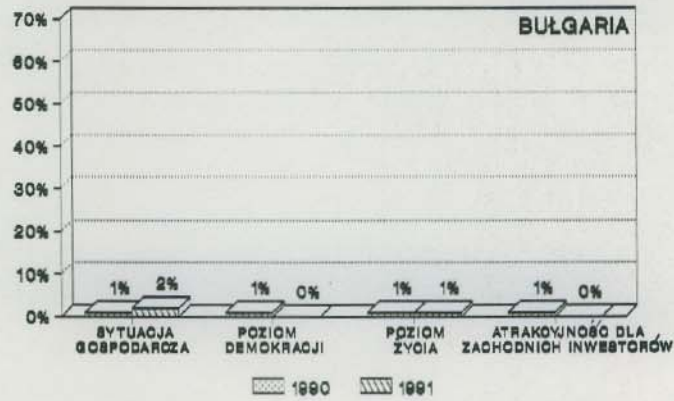
Przedstawione wyniki badań wskazują, że w świadomości społecznej dokonał się podział byłych państw socjalistycznych na dwie grupy. Pierwszą, obejmującą Polskę, Węgry i Czechosło-

² Sondaż "Świat wokół nas" (3) przeprowadzono 20-23.02.1990 r. na ogólnopolskiej próbie kwotowej dorosłej ludności (N=1500).

Rys. 2 a-f. Zmiany w ocenie sytuacji w krajach postkomunistycznych w latach 1990-1991

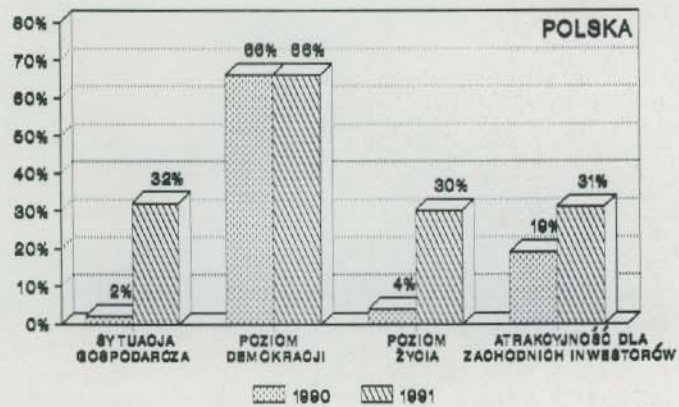
a)

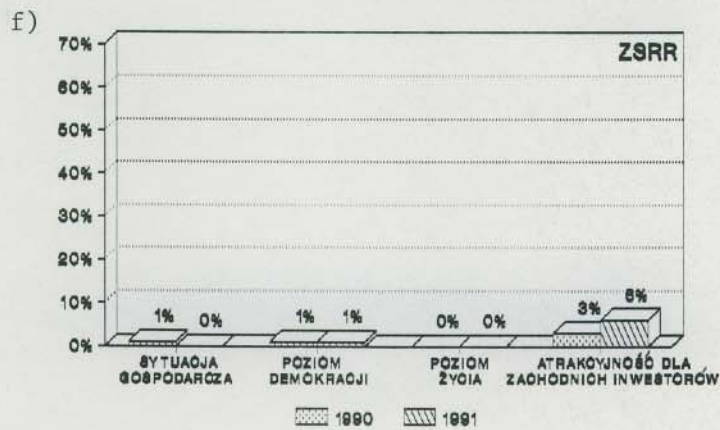
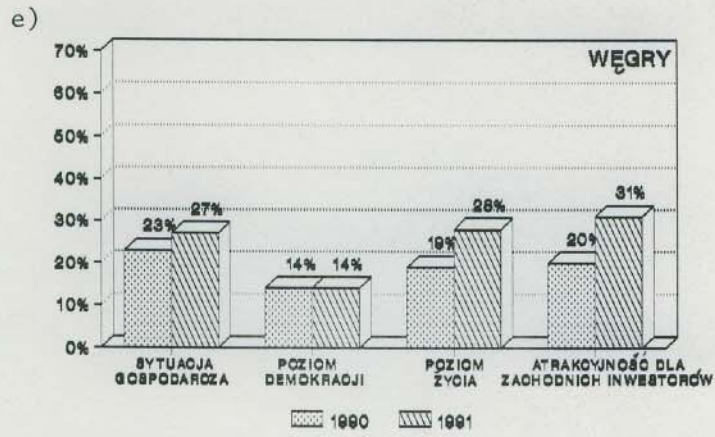
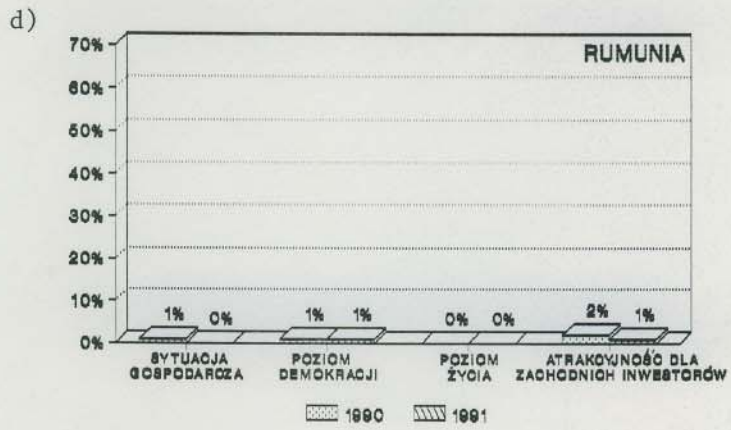

b)

c)

wację, charakteryzuje - zdaniem ankietowanych - najlepsza sytuacja gospodarcza i najwyższy poziom życia ludzi. Są to kraje, które najszybciej poradzą sobie z przejściem do gospodarki wolnorynkowej i w których Zachód najchętniej będzie inwestował. Także przemiany demokratyczne zaszły w nich najdalej. Zaistniałe zmiany są już tak głębokie, że przywrócenie dawnych komunistycznych systemów jest praktycznie niemożliwe.

Uderzająco wysoka jest ocena pozycji Polski - nasz kraj plasuje się najwyżej we wszystkich pozytywnych wymiarach rozpatrywanych w badaniu. Porównując sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną 11% ankietowanych stawiało Polskę konsekwentnie na pierwszym miejscu. Byli to przede wszystkim respondenci starsi wiekiem (powyżej 50. lat), legitymujący się wykształceniem podstawowym i zawodowym, zamieszkujący w mniejszych miastach (poniżej 20 tys.). Najrzadziej wykazywali konsekwencję badani w średnim wieku (40-49 lat), z wyższym wykształceniem, mieszkający w wielkich miastach (powyżej 500 tys.).

Zróznicowanie społeczno-demograficzne respondentów najwyżej oceniających sytuację w Polsce w wymiarach: społecznym, gospodarczym i politycznym³ prezentuje zestawienie 1.

Zestawienie 1

odsetki respondentów

Wiek:	
do 24 lat	11
25-29	12
30-39	10
40-49	7
50-59	13
60 lat i więcej	13
Wykształcenie:	
podstawowe	13
zasadnicze zawodowe	11
średnie	10
wyższe	5
Wielkość miasta:	
do 20 tys.	16
21-100	10
101-500	12
501 tys. i więcej mieszkańców	3

³ Wymiary te obejmują: poziom życia, sytuację gospodarczą, atrakcyjność dla zachodniego kapitału, szanse na szybkie wprowadzenie gospodarki wolnorynkowej, poziom demokracji.

Jeśli uwzględni się jedynie wymiar gospodarczy (kondycja ekonomiczna, atrakcyjność dla zachodnich inwestorów, szanse szybkiego wprowadzenia gospodarki wolnorynkowej), to liczba konsekwentnie przyznających Polsce pierwsze miejsce wzrasta do 15%. W przypadku Węgier i Czechosłowacji pierwszeństwo na każdym polu przyznaje im odpowiednio 5 i 2% ankietowanych, natomiast w wymiarze gospodarczym 10 i 5%.

Wymieniona trójka krajów silnie kontrastuje z drugą grupą, którą tworzą: ZSRR, Bułgaria i Rumunia. Położenie tych państw jest we wszystkich aspektach oceniane nisko i podobnie. Jedynie dwie zmienne różnicują tę grupę: pierwsza dotyczy szans na napływ kapitału zagranicznego, druga - prawdopodobieństwa restauracji dawnych systemów władzy. W obu przypadkach wyjątkowa jest pozycja ZSRR - jest on bardziej atrakcyjnym rynkiem dla zachodnich inwestycji niż Rumunia i Bułgaria (odsetki wskazań wynoszą odpowiednio: 6, 1, 0), także niebezpieczeństwo powrotu starego systemu rządów jest w nim największe.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy sądząc po tym, co dzieje się w byłych europejskich krajach socjalistycznych, uważa Pan(i), że:		Liczba osób
	możliwy jest jeszcze powrót starych systemów komunistycznych	zmiany zaszczyły tak daleko, że nic nie jest już w stanie powstrzymać dokonujących się zmian	
Ogółem	26	74	1359
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	28	72	666
Kobiety	24	76	693
<u>Wiek</u>			
Do 24	21	79	148
25-29	21	79	133
30-39	28	72	364
40-49	28	71	214
50-59	27	73	218
60 lat i więcej	26	74	282
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	31	69	566
Miasto	23	77	793
<u>Wielkość miasta</u>			
Do 20 tys.	24	76	175
21-100	25	75	233
101-500	27	73	202
501 tys. i więcej mieszkańców	14	86	183
<u>Region</u>			
Środkowy (Warszawa)	24	76	236
Północno-wschodni (Białystok)	18	82	109
Północny (Gdańsk)	21	79	146
Południowy (Katowice)	41	59	215
Południowo-wschodni (Kraków)	21	79	214
Środkowowschodni (Lublin)	40	60	82
Środkowozachodni (Poznań)	18	82	178
Południowo-zachodni (Wrocław)	27	73	179
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	29	71	547
Zasadnicze zawodowe	25	75	346
Średnie	22	78	372
Wyższe	28	72	93
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	15	85	82
Pozostali umysłowi	22	78	300
Pracownicy handlu i usług	32	68	78
Robotnicy wykwalifikowani	23	77	361
Robotnicy niewykwalifikowani	31	69	163
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	32	68	59
Rolnicy	32	68	251
Prywatni przedsiębiorcy	28	72	53
Inni	0	100	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Tak	24	76	132
Nie	26	74	1193
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>			
Należący do:			
NSZZ "Solidarność"	28	72	130
OPZZ	21	79	136
Innych	23	77	43
Nie należący do żadnych	27	73	1018
<u>Zainteresowanie polityką</u>			
Duże	26	74	248
Średnie	24	76	651
Żadne	29	71	460
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	24	76	185
Centrystyczne	25	75	654
Prawicowe	26	74	406

Uwaga. Dane w tabeli dotyczą tylko respondentów, którzy zajęli stanowisko (N=1359), pominięto "inna odpowiedź" i "trudno powiedzieć".

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Proszę powiedzieć, porównując sytuację w 6 krajach, w którym z nich jest najlepsza sytuacja gospodarcza?			Liczba osób
	Czechosłowacja	Polska	Węgry	
Ogółem	34	36	30	1325
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	32	38	31	648
Kobiety	35	35	30	677
<u>Wiek</u>				
Do 24	37	33	30	145
25-29	26	38	36	133
30-39	31	36	33	363
40-49	37	30	33	216
50-59	37	38	24	204
60 lat i więcej	33	41	26	264
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	36	37	27	536
Miasto	32	36	32	789
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	23	41	36	164
21-100	35	34	31	238
101-500	39	33	28	200
501 tys. i więcej mieszkańców	29	35	36	187
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	30	34	35	233
Północno-wschodni (Białystok)	27	56	16	115
Północny (Gdańsk)	32	32	36	136
Południowy (Katowice)	38	30	33	205
Południowo-wschodni (Kraków)	27	37	36	207
Środkowowschodni (Lublin)	42	28	31	72
Środkowozachodni (Poznań)	41	37	22	178
Południowo-zachodni (Wrocław)	36	38	26	179
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	35	38	27	512
Zasadnicze zawodowe	32	38	30	328
Średnie	34	34	32	382
Wyższe	28	30	42	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	27	33	40	85
Pozostali umysłowi	35	30	34	307
Pracownicy handlu i usług	32	37	30	83
Robotnicy wykwalifikowani	35	36	28	338
Robotnicy niewykwalifikowani	36	34	30	165
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	16	55	29	56
Rolnicy	37	39	24	225
Prywatni przedsiębiorcy	18	49	33	55
Inni	50	25	25	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Tak	32	33	35	132
Nie	34	37	29	1156
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	25	35	40	132
OPZZ	41	26	33	138
Innych	42	28	30	43
Nie należący do żadnych	33	38	28	983
<u>Zainteresowanie polityką</u>				
Duże	31	39	30	252
Średnie	33	37	29	653
Żadne	36	32	32	419
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewicowe	34	29	36	187
Centrystyczne	31	35	34	642
Prawicowe	36	40	24	405

Uwaga dotyczy tabel 2-7. Respondenci porównywali sytuację w Bułgarii, CSRF, Polsce, Rumunii, na Węgrzech i w ZSRR. W tabeli podano państwa, na które było najwięcej wskazań.

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Proszę powiedzieć, porównując sytuację w 6 krajach, w którym z nich jest największej demokracji?			Liczba osób
	Czechosłowacja	Polska	Węgry	
Ogółem	9	75	16	1310
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	10	74	16	641
Kobiety	7	77	16	669
<u>Wiek</u>				
Do 24	4	74	22	142
25-29	10	74	16	136
30-39	12	72	16	354
40-49	8	74	18	212
50-59	4	82	13	202
60 lat i więcej	10	78	12	264
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	10	72	18	547
Miasto	8	77	15	763
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	6	80	14	156
21-100	8	78	14	235
101-500	9	71	20	195
501 tys. i więcej mieszkańców	7	82	11	177
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	7	77	16	228
Północno-wschodni (Białystok)	5	85	10	115
Północny (Gdańsk)	6	71	23	133
Południowy (Katowice)	11	70	19	206
Południowo-wschodni (Kraków)	5	79	16	203
Środkowowschodni (Lublin)	10	60	31	72
Środkowozachodni (Poznań)	8	83	9	179
Południowo-zachodni (Wrocław)	16	71	13	174
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	11	74	15	510
Zasadnicze zawodowe	10	74	15	325
Średnie	6	77	17	376
Wyższe	3	79	18	99
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	5	81	14	84
Pozostali umysłowi	7	74	19	300
Pracownicy handlu i usług	6	76	18	82
Robotnicy wykwalifikowani	11	75	14	337
Robotnicy niewykwalifikowani	8	76	16	153
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	5	55	39	56
Rolnicy	12	79	9	237
Prywatni przedsiębiorcy	4	84	12	50
Inni	0	75	25	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Tak	7	77	15	129
Nie	9	76	16	1146
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	7	78	14	133
OPZZ	12	67	21	133
Innych	7	86	7	42
Nie należący do żadnych	8	76	16	974
<u>Zainteresowanie polityką</u>				
Duże	5	81	14	247
Średnie	10	74	16	642
Żadne	9	74	17	420
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewicowe	8	74	18	178
Centrystyczne	9	73	18	635
Prawicowe	9	78	13	406

Tabela 4

Charakterystyka badanych	w procentach			Liczba osób
	Czechosłowacja	Polska	Węgry	
Ogółem	34	34	32	1293
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	32	35	34	618
Kobiety	36	33	31	675
<u>Wiek</u>				
Do 24	26	36	37	140
25-29	29	33	38	134
30-39	32	30	38	352
40-49	40	26	33	203
50-59	35	39	26	204
60 lat i więcej	37	41	22	260
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	36	35	29	525
Miasto	32	33	34	768
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	29	34	36	165
21-100	39	30	31	232
101-500	28	34	38	197
501 tys. i więcej mieszkańców	31	36	33	174
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	35	27	38	224
Północno-wschodni (Białystok)	34	41	25	117
Północny (Gdańsk)	17	44	39	133
Południowy (Katowice)	37	32	31	201
Południowo-wschodni (Kraków)	33	31	36	205
Środkowowschodni (Lublin)	32	18	50	68
Środkowozachodni (Poznań)	41	40	19	179
Południowo-zachodni (Wrocław)	35	37	27	166
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	36	38	26	507
Zasadnicze zawodowe	29	33	37	323
Średnie	34	30	36	372
Wyższe	36	30	34	91
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	40	27	32	80
Pozostali umysłowi	34	32	33	297
Pracownicy handlu i usług	27	34	39	80
Robotnicy wykwalifikowani	36	31	32	335
Robotnicy niewykwalifikowani	27	40	33	153
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	27	42	31	55
Rolnicy	40	35	26	227
Prywatni przedsiębiorcy	22	45	33	55
Inni	0	0	100	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Tak	35	31	34	125
Nie	33	35	32	1131
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	29	36	35	128
OPZZ	45	28	26	130
Innych	39	32	29	41
Nie należący do żadnych	32	35	33	961
<u>Zainteresowanie polityką</u>				
Duże	30	36	34	240
Średnie	35	35	30	628
Żadne	34	32	34	424
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewicowe	38	27	35	175
Centrystyczne	36	31	33	622
Prawicowe	29	41	30	401

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Proszę powiedzieć, porównując sytuację w 6 krajach, który z nich najszybciej poradzi sobie z przejściem do gospodarki wolnorynkowej?			Liczba osób
	Czechosłowacja	Polska	Węgry	
Ogółem	15	56	29	1275
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	13	54	32	624
Kobiety	17	57	25	651
<u>Wiek</u>				
Do 24	19	50	31	144
25-29	15	55	30	135
30-39	13	55	31	334
40-49	23	49	28	207
50-59	13	56	31	198
60 i więcej lat	12	65	23	257
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	16	56	28	519
Miasto	15	55	29	756
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	18	52	29	157
21-100	14	58	28	225
101-500	14	55	31	198
501 tys. i więcej mieszkańców	16	55	28	176
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	12	59	30	223
Północno-wschodni (Białystok)	17	65	18	114
Północny (Gdańsk)	17	56	27	131
Południowy (Katowice)	15	48	37	197
Południowo-wschodni (Kraków)	11	52	37	199
Środkowowschodni (Lublin)	29	36	35	66
Środkowozachodni (Poznań)	17	69	14	175
Południowo-zachodni (Wrocław)	19	52	29	170
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	15	59	26	491
Zasadnicze zawodowe	15	56	28	317
Średnie	17	51	31	367
Wyższe	10	53	37	100
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	7	58	34	82
Pozostali umysłowi	16	52	31	292
Pracownicy handlu i usług	18	46	35	82
Robotnicy wykwalifikowani	16	53	31	333
Robotnicy niewykwalifikowani	19	60	20	149
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	11	57	32	53
Rolnicy	17	61	22	222
Prywatni przedsiębiorcy	6	65	29	51
Inni	0	0	100	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Tak	14	54	31	124
Nie	16	56	28	1118
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	15	54	31	130
OPZZ	15	61	24	126
Innych	13	49	38	37
Nie należący do żadnych	16	56	29	954
<u>Zainteresowanie polityką</u>				
Duże	12	54	34	251
Średnie	16	58	26	616
Żadne	17	53	30	407
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewicowe	13	54	33	176
Centrystyczne	13	56	31	619
Prawicowe	20	53	26	409

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Proszę powiedzieć, porównując sytuację w 6 krajach, w którym z nich Zachód najchętniej będzie inwestował?				Liczba osób
	Czechosłowacja	Polska	Węgry	ZSRR	
Ogółem	18	37	37	7	1270
<u>Płeć</u>					
Meżczyźni	18	35	39	8	628
Kobiety	19	39	35	7	642
<u>Wiek</u>					
Do 24	19	37	40	4	143
25-29	16	36	42	5	129
30-39	18	36	38	9	329
40-49	21	31	43	6	213
50-59	21	38	34	7	204
60 lat i więcej	17	42	30	10	252
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	17	40	35	7	513
Miasto	19	34	38	8	757
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	18	38	36	7	159
21-100	21	37	36	6	227
101-500	19	32	44	5	199
501 tys. i więcej mieszkańców	18	31	38	13	172
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	14	35	42	9	222
Północno-wschodni (Białystok)	14	50	26	10	113
Północny (Gdańsk)	15	37	43	6	136
Południowy (Katowice)	23	29	43	4	204
Południowo-wschodni (Kraków)	16	34	43	7	196
Środkowowschodni (Lublin)	31	17	40	12	65
Środkowozachodni (Poznań)	20	51	18	11	166
Południowo-zachodni (Wrocław)	21	37	38	4	168
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	17	43	34	5	489
Zasadnicze zawodowe	16	38	37	8	317
Średnie	22	32	36	9	370
Wyższe	17	15	56	12	94
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	13	17	52	17	82
Pozostali umysłowi	22	33	38	7	287
Pracownicy handlu i usług	27	23	40	10	82
Robotnicy wykwalifikowani	17	41	35	7	331
Robotnicy niewykwalifikowani	20	40	35	5	159
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	13	32	53	2	53
Rolnicy	16	46	31	6	212
Prywatni przedsiębiorcy	13	38	33	15	52
Inni	0	0	100	0	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>					
Tak	20	36	32	11	124
Nie	18	37	37	7	1111
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	17	41	34	8	128
OPZZ	17	35	36	11	121
Innych	22	37	32	10	41
Nie należący do żadnych	19	37	37	7	953
<u>Zainteresowanie polityką</u>					
Duże	19	34	43	4	247
Średnie	19	35	35	10	619
Żadne	17	41	37	5	403
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewicowe	22	26	41	11	179
Centrystyczne	16	35	38	8	614
Prawicowe	21	38	36	5	399

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Proszę powiedzieć, porównując sytuację w 6 krajach, w którym z nich istnieje realne niebezpieczeństwo powrotu do starego systemu władzy?		Liczba osób
	Rumunia	ZSRR	
Ogółem	19	81	1439
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	19	81	612
Kobiety	18	81	627
<u>Wiek</u>			
Do 24	13	87	132
25-29	24	76	124
30-39	20	80	332
40-49	18	82	200
50-59	16	84	195
60 lat i więcej	19	81	256
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	18	82	510
Miasto	19	81	729
<u>Wielkość miasta</u>			
Do 20 tys.	23	77	155
21-100	19	81	222
101-500	17	83	185
501 tys. i więcej mieszkańców	16	84	167
<u>Region</u>			
Środkowy (Warszawa)	25	75	209
Północno-wschodni (Białystok)	20	80	108
Północny (Gdańsk)	27	73	127
Południowy (Katowice)	20	80	197
Południowo-wschodni (Kraków)	14	86	202
Środkowowschodni (Lublin)	10	90	71
Środkowozachodni (Poznań)	19	81	151
Południowo-zachodni (Wrocław)	10	90	174
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	17	83	484
Zasadnicze zawodowe	21	79	313
Średnie	19	81	345
Wyższe	17	82	97
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	12	87	80
Pozostali umysłowi	22	77	276
Pracownicy handlu i usług	20	80	75
Robotnicy wykwalifikowani	19	81	324
Robotnicy niewykwalifikowani	17	83	149
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	25	75	52
Rolnicy	16	84	222
Prywatni przedsiębiorcy	14	86	49
Inni	25	75	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>			
Tak	19	81	114
Nie	18	82	1091
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>			
Należący do:			
NSZZ "Solidarność"	22	78	116
OPZZ	16	84	128
Innych	20	80	40
Nie należący do żadnych	18	82	928
<u>Zainteresowanie polityką</u>			
Duże	16	84	230
Średnie	20	80	604
Żadne	18	82	404
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	19	81	172
Centrystyczne	20	80	598
Prawicowe	16	84	375